

Харківська обласна рада
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Державне управління охорони навколишнього природного середовища
у Харківській області

**ЧЕРВОНА КНИГА
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Тваринний світ**

Харків — 2013

БРАЖНИК ПРОЗЕРПІНА*Proserpinus proserpinus* (Pallas, 1772)**Бражник Прозерпина**

Клас Комахи — Insecta

Ряд Лускокрилі — Lepidoptera

Родина Бражники — Sphingidae

Природоохоронний статус

Рідкісний вид із нестабільною чисельністю. Занесений до Червоної книги України (рідкісний), Червоної книги МСОП (DD), Європейського червоного списку (VU) та до списку Бернської конвенції (Додаток II).

Морфологічна характеристика

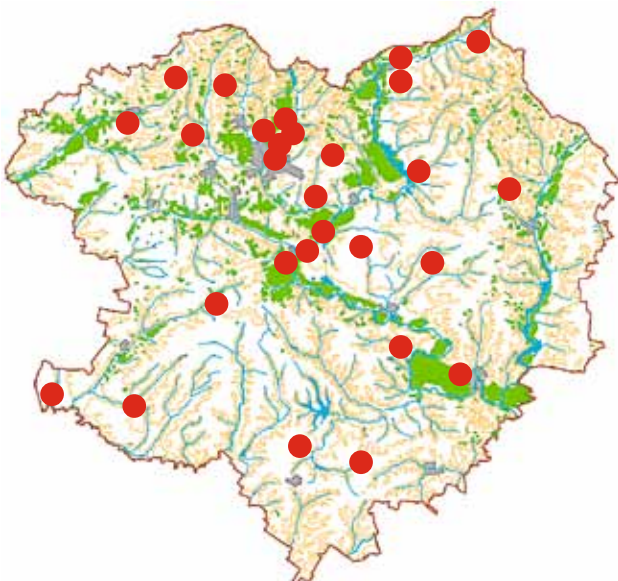
Розмах крил 34–40 мм. Метелик з товстим тілом та порівняно невеликими крилами. Зовнішній край крил хвилястий. Передні крила сірувато-зелені з широким затемненням біля краю та широкою темно-зеленою смугою посередині. Задні крила вохристо-жовті з чорною облямівкою вздовж краю. Тіло сіро-зелене. Гусінь темно-сірого кольору, сягає у довжину 5–7 см.

Ареал виду та його поширення у регіоні

Центральна та Південна Європа, Південний Урал, Кавказ та Закавказзя, Центральна Азія, Казахстан. В Україні метелик поширений у степовій та лісостеповій зонах у багатьох областях, але досить розсіяно. У Харківській області трапляється майже у всіх районах.

Чисельність

Рідкісний, чисельність у місцях існування невисока — трапляються поодинокі особини.

Місця перебування

Мешкає на відкритих степових та вапнякових ділянках, у ярах з чагарниками, на пустирищах та різнотравних луках.

Особливості біології

Літ імаго триває з другої декади травня до червня, на рік розвивається одне покоління. Метелики активні у сутінках, одразу після заходу сонця, живляться нектаром квітів, летять на світло. Гусінь живиться вночі, розвивається з липня до серпня-вересня на онагрових та плакунових (плакун верболистий, зніт, енотера). Лялечки зимують у ґрунті.

Основні чинники зниження чисельності

Знищення природних біотопів — випалювання та викошування трав, надмірний випас худоби на степових ділянках, застосування отрутохімікатів.

Заходи охорони

Як компонент біоценозу пасивно охороняється у заповідниках Степу та Лісостепу України. У межах Харківської області як спеціальні заходи охорони рекомендується збереження цінних степових ділянок в місцях перебування виду: заборона випалювання трави, випасу худоби та інша діяльність, що впливає на середу існування виду. Доцільним є створення ентомологічних заказників у місцях постійного перебування виду.

Джерела інформації

Єфетов, Будашкін, 1990; Плющ, 2009; www.molbiol.ru; Алмосов В., Дронов О. (2012, особисті спостереження).

Автор: О. В. Дронов
Фото: © В. В. Савчук